

ผลของการเรียนรู้จริยศาสตร์ที่มีต่อผลการเรียนรู้การใช้เหตุผล:

การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาต่างคณะ

Effect of Ethics Learning Result on Reasoning Learning Result:

A Comparison between Students from Different Faculties

ดวงดาว กীরติกานนท์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยครั้งนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับผลการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไปทั้ง 2 รายวิชา คือ จริยศาสตร์ และการใช้เหตุผลของกลุ่มนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลและวิชาจริยศาสตร์ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านประเภทคณะวิชาและแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักศึกษาที่มีต่อผลการเรียนรู้ และ 4) เพื่อศึกษาเหตุผลที่นักศึกษาได้ผลการเรียนตามที่เป็นอยู่และความคิดเห็นต่อการเรียนแบบผสม (Hybrid Instruction) กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยนักศึกษากลุ่ม OSP ของคณะนิเทศศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจริยศาสตร์ และวิชาการใช้เหตุผลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบประเมินความสามารถในการใช้เหตุผล ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ที่เรียนวิชาจริยศาสตร์มาแล้วสูงกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจซึ่งยังไม่ได้เรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านการใช้เหตุผลพบว่า กลุ่มนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีมักมีการใช้เหตุผลได้ดีกว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง สำหรับความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนแบบผสมกลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีมักให้เหตุผลที่มีระดับการใช้เหตุผลดีและสมเหตุสมผลมากกว่ากลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลาง

คำสำคัญ: ผลการเรียนรู้, จริยศาสตร์, การใช้เหตุผล, การเปรียบเทียบ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study learning result of OSP students from Communication Arts and Business administration in two general education courses namely Ethics and Reasoning; 2) to study the relation of Ethics learning result and Reasoning learning result; 3) to study the causative factors concerning faculties of the students and grade point average which affect Ethics and Reasoning learning results; and 4) to study reasons for students' learning results and students' opinions towards hybrid instruction. The samples consisted of two groups of OSP students registered for Ethics and Reasoning courses in the second semester of academic year 2011. The research instruments were pre-test, post-test and evaluation forms measuring reasoning ability. It is found that Communication Arts students who have taken the

Ethics course before taking the Reasoning course produced higher scores compared to Business Administration students who are yet to take the course. The qualitative data analysis results on reasoning revealed that students having very high academic achievement had more valid arguments than those having moderate academic achievement. For the students' opinion towards hybrid instruction, students having very high academic achievement had better reasoning than those having moderate academic achievement.

Keywords: Learning Result, Ethics, Reasoning, Comparison

1. บทนำ

ทุกคณะวิชาในมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ต้องเรียนวิชาศึกษาทั่วไป 5-6 รายวิชา โดยวิชาที่ทุกคณะต้องเรียน คือ วิชาจริยศาสตร์ (Ethics) และวิชาการใช้เหตุผล (Reasoning) และจากประสบการณ์การสอนเป็นเวลากว่า 30 ปี พบว่า นักศึกษาบางคณะเรียนวิชาศึกษาทั่วไปทั้ง 2 รายวิชาได้ดีกว่า ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า ความแตกต่างของผลของการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปทั้ง 2 วิชานี้เกิดจากความแตกต่างของนักศึกษาหรือความแตกต่างของหลักสูตรแต่ละคณะ จากประสบการณ์ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจจะมีคะแนนสูงกว่าคณะนิเทศศาสตร์แต่ยังไม่ได้ทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบข้อสงสัยนี้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป 2 วิชานี้มีประสิทธิผลดียิ่งขึ้นและเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจทำงานวิจัยเพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างคณะวิชาในด้านผลการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไป 2 รายวิชา และศึกษาผลของการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ต่อวิชาการใช้เหตุผลด้วย หนึ่งในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 นี้ มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีการเรียนการสอนแบบผสม (Hybrid Instruction) ผู้วิจัยจึงใช้โอกาสนี้สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนแบบผสมด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานวิจัยของไทย 3 เรื่อง คือ 1) การศึกษาเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขารณสุขศาสตร์ (สาขารณสุขชุมชน) (ประภาพร พรหมเดชบุญ, สุรพล สมทรัพย์ และ อุทัยวรรณ ตรีบุษกร, 2554) 2) การศึกษาเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขารณสุขศาสตร์ (เทคนิคเภสัชกรรม) ก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมวิชาชีพ (สินีนากู โคตรบรรเทา และ กนกรัตน์ ไชยลาภ, 2553) และ 3) การสอนสอดแทรกการคิดอย่างเป็นระบบในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล หน่วยการเรียนรู้ การตัดสินใจเชิงจริยธรรมทางการพยาบาลที่ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนจริยศาสตร์และการใช้เหตุผลก่อนเรียนและหลังเรียน (พัชรินทร์วินา เพิ่มยินดี, 2551) ผลการวิจัยทั้ง 3 เรื่อง พบว่า ค่าเฉลี่ย post test สูงกว่า pre test นอกจากนี้ มีงานวิจัยต่างประเทศ 1 เรื่อง ที่ศึกษาทักษะการเรียนการสอนวิชาการใช้เหตุผลโดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากในการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงวิเคราะห์ (Stieger, et al., 2011) จะเห็นได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเฉพาะวิชา จริยศาสตร์หรือการใช้เหตุผลแยกจากกัน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ที่มีต่อวิชาการใช้เหตุผลในการเรียนการสอนวิชาการใช้เหตุผลในงานวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษานักศึกษา

2 กลุ่ม กลุ่มแรกคณะนิเทศศาสตร์ได้เรียนวิชาจรรยาบรรณ และคณะบริหารธุรกิจเพิ่งเรียนเป็นวิชาแรก ทั้งนี้การเรียนการสอนวิชาจรรยาบรรณและวิชาการใช้เหตุผลต่างก็ต้องใช้ทักษะการใช้เหตุผลด้วยกันทั้งคู่ จึงเป็นกรณีศึกษาที่ควรค่าแก่การวิจัยตามวัตถุประสงค์วิจัยต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับผลการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไปทั้ง 2 รายวิชา คือ จรรยาบรรณ และการใช้เหตุผล ของกลุ่มนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลและวิชาจรรยาบรรณทั้งการวิเคราะห์แยกรายคณะ และการวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 2 คณะ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านประเภทคณะวิชาและแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักศึกษาที่มีต่อผลการเรียนรู้จรรยาบรรณและการใช้เหตุผล
4. เพื่อศึกษาเหตุผลที่นักศึกษาได้ผลการเรียนตามที่เป็นอย่างนี้และความคิดเห็นต่อการเรียนแบบผสม

3. ขอบเขตการวิจัย

ผลการเรียนรู้จรรยาบรรณและการใช้เหตุผลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผลการเรียนรู้จากวิชาจรรยาบรรณและวิชาการใช้เหตุผล ยกเว้นกลุ่มนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่ยังไม่ได้เรียนวิชาการใช้เหตุผล ใช้ผลการเรียนรู้การใช้เหตุผลในรายวิชาจรรยาบรรณ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการใช้เหตุผลและวิชาจรรยาบรรณ ในภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มคณะ 2 คณะ คือ คณะนิเทศศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์เรียนวิชาการใช้เหตุผลและเคยเรียนวิชาจรรยาบรรณมาแล้ว จำนวน 23 คน ส่วนนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจเรียนวิชาจรรยาบรรณ โดยยังไม่เคยเรียนการใช้เหตุผล จำนวน 25 คน กลุ่มตัวอย่างสำหรับการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงจากนักศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานประจำวิชาดีที่สุดในกลุ่มละ 3 คน ทั้ง 2 วิชา รวม 12 คน

ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็นตัวแปรต้น ได้แก่ ภูมิหลังของนักศึกษา คือ ประเภทคณะวิชา และแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) และตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้วิชาจรรยาบรรณและการใช้เหตุผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจรรยาบรรณและการใช้เหตุผลแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก รวม 40 ข้อ และแบบสัมภาษณ์การใช้เหตุผล 4 ด้าน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามใช้สถิติบรรยายศึกษาลักษณะการแจกแจงของตัวแปร ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน คือ ค่าที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ (t-dependent test) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

5. ผลการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ (Ethics) และวิชาการใช้เหตุผล (Reasoning) ของกลุ่มนักศึกษา คณะนิเทศศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ

ผลการวิเคราะห์พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษา จำนวน 48 คน มีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์หลังเรียน (E_POST) สูงกว่าก่อนเรียน (E_PRE) อยู่ 0.020 คะแนน เช่นเดียวกับค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) ที่สูงกว่าก่อนเรียน (R_PRE) อยู่ 1.187 คะแนน เมื่อทดสอบสมมติฐานแบบทางเดียวด้วยค่าที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ (t-dependent test) พบว่านักศึกษามีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้เฉพาะวิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) สูงกว่าก่อนเรียน (R_PRE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=4.441$; $df=47$; $p=0.000$)

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของคณะวิชา พบว่า นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์มีผลการเรียนรู้ทั้งวิชาจริยศาสตร์และวิชาการใช้เหตุผลสูงกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ กล่าวคือ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 23 คน มีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์หลังเรียน (E_POST) สูงกว่าก่อนเรียน (E_PRE) อยู่ 0.174 คะแนน และค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) ที่สูงกว่าก่อนเรียน (R_PRE) เช่นเดียวกันอยู่ 1.913 คะแนน เมื่อทดสอบสมมติฐานแบบทางเดียวด้วยค่าที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ พบว่า นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์มีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้เฉพาะวิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) สูงกว่าก่อนเรียน (R_PRE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t=4.223$; $df=22$; $p=0.000$) ในขณะที่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 25 คน ที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ก่อนเรียน (E_PRE) สูงกว่าหลังเรียน (E_POST) อยู่ 0.120 คะแนน ส่วนค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) สูงกว่าก่อนเรียน (R_PRE) อยู่ 0.520 คะแนน เมื่อทดสอบสมมติฐานแบบทางเดียวด้วยค่าที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ พบว่า นักศึกษาคณะบริหารศึกษามีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) สูงกว่าก่อนเรียน (R_PRE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t=2.177$; $df=24$; $p=0.000$) ดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์หลังเรียน (E_POST) และก่อนเรียน (E_PRE) และผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) และก่อนเรียน (R_PRE) แบบกลุ่มสัมพันธ์จำแนกโดยภาพรวมและประเภทของคณะวิชา

ตัวแปร	N	Mean	S.D.	Mean dif.	SD _D	df	t	p
ภาพรวม (n=48)								
E_POST	48	5.958	1.220	0.021	1.618	47	0.089	0.929
E_PRE	48	5.938	1.327					
R_POST	48	4.979	1.669	1.188	1.853	47	4.441*	0.000
R_PRE	48	3.792	1.473					

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 1 (ต่อ): ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์หลังเรียน (E_POST) และ
ก่อนเรียน (E_PRE) และผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) และ
ก่อนเรียน (R_PRE) แบบกลุ่มสัมพันธ์จำแนกโดยภาพรวมและประเภทของคณะวิชา

ตัวแปร	N	Mean	S.D.	Mean dif.	SD _D	df	t	p
คณะนิเทศศาสตร์ (n=23)								
E_POST	23	6.304	1.359	0.174	1.723	22	0.484	0.633
E_PRE	23	6.130	1.222					
R_POST	23	5.826	1.527	1.913	2.172	22	4.223*	0.000
R_PRE	23	3.913	1.311					
คณะบริหารธุรกิจ (n=25)								
E_POST	25	5.640	1.150	-0.120	1.536	24	-0.391	0.700
E_PRE	25	5.760	1.300					
R_POST	25	4.200	1.414	0.520	1.194	24	2.177*	0.000
R_PRE	25	3.680	1.626					

*P < 0.05

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ (Ethics) และวิชาการใช้เหตุผล (Reasoning) ทั้งการวิเคราะห์โดยภาพรวมและประเภทคณะวิชา

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการเสนอค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผลการเรียนรู้ 4 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลการเรียนรู้ 4 ตัวแปร ทั้งโดยภาพรวมและแยกตามประเภทคณะวิชา คือ คณะนิเทศศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ พบว่า มีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้นตัวแปรผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลก่อนเรียน (R_PRE) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.792, 3.913 และ 3.680 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่า ค่าของตัวแปรผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลก่อนเรียน (R_PRE) ทั้งโดยภาพรวมและแยกตามประเภทคณะวิชา มีการกระจายสูงสุด (0.388, 0.335 และ 0.442 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผลการเรียนรู้ทั้ง 4 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมด 10 คู่ มีค่าค่อนข้างต่ำ มีเพียงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลก่อนเรียน (R_PRE) และการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) ที่มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง คือ ในภาพรวมและคณะบริหารธุรกิจ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.310 และ 0.699 ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลก่อนเรียน (R_PRE) และการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) มีความสัมพันธ์กันต่ำมากและทิศทางลบ คือ -0.167 นอกจากนี้ มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างจริยศาสตร์หลังเรียน (E_POST) และการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) สูงถึง .492 ดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2: เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรจำแนกโดยภาพรวมและประเภทของคณะวิชา

ตัวแปร	E_PRE	R_PRE	E_POST	R_POST	Mean	S.D.
ภาพรวม (n=48)						
E_PRE	1.000				5.938	1.327
R_PRE	-0.072	1.000			3.792	1.473
E_POST	0.195	-0.194	1.000		5.958	1.220
R_POST	0.019	0.310*	0.261	1.000	4.979	1.670
คณะบริหารธุรกิจ (n=25)					คณะนิเทศศาสตร์ (n=23)	
					Mean	S.D.
E_PRE	1.000	0.007	0.112	-0.076	6.130	1.359
R_PRE	-0.156	1.000	-0.295	-0.167	3.913	1.311
E_POST	0.218	-0.176	1.000	0.492*	6.304	1.222
R_POST	-0.041	0.699**	-0.210	1.000	5.826	1.527
Mean	5.760	3.680	5.640	4.200		
S.D.	1.300	1.626	1.150	1.414		

หมายเหตุ: 1. *P < 0.05 และ **P < 0.01

2. ตัวเลขเหนือแนวทแยงเป็นค่าสถิติของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ และตัวเลขใต้แนวทแยงเป็นค่าสถิติของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ

3. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านประเภทคณะวิชาและแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาการวิจัยศาสตร์และวิชาการใช้เหตุผล

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการใส่ตัวแปรต้นทุกตัวในสมการ (Enter Method) โดยมีตัวแปรผลการเรียนรู้วิชาการวิจัยศาสตร์หลังเรียน (E_POST) เป็นตัวแปรตาม และมีตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ประเภทคณะวิชา (DGROUP_ID) และแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) เป็นตัวแปรต้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรภูมิหลังหรือตัวแปรต้นทั้ง 2 ตัวแปร ทำนายตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้วิชาการวิจัยศาสตร์หลังเรียน (E_POST) ได้น้อยเพียงร้อยละ 7.60 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.275 โดยตัวแปรต้นทั้งสองตัวแปรมีอิทธิพลต่อตัวแปรผลการเรียนรู้วิชาการวิจัยศาสตร์หลังเรียน (E_POST) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 3

ส่วนผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่มีตัวแปรผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) เป็นตัวแปรตาม และมีตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ประเภทคณะวิชา (DGROUP_ID) และแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) เป็นตัวแปรต้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรภูมิหลังหรือตัวแปรต้นทั้ง 2 ตัวแปร ทำนายตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) ได้ร้อยละ 31.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.558 โดยตัวแปรต้นที่สามารถทำนายตัวแปรผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรประเภทคณะวิชา (DGROUP_ID) และแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) โดยขนาดอิทธิพลของตัวแปรประเภทคณะวิชา (DGROUP_ID) ขนาดปานกลาง ทิศทางบวก (Beta= 0.398) และขนาดอิทธิพลของตัวแปรแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) ขนาดต่ำ ทิศทางบวก (Beta= 0.280) แสดงว่า นักศึกษาที่มีแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) เพิ่มขึ้น 1 แต้ม

จะมีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้อาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) สูงขึ้นเท่ากับ 1.284 คะแนน เมื่อควบคุมตัวแปรประเภทของคณะวิชา (DGROUP_ID) ให้มีค่าคงที่ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้อของนักศึกษาทั้งสองคณะ พบว่า คณะนิเทศศาสตร์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจเท่ากับ 1.316 คะแนนเมื่อควบคุมตัวแปรเฉลี่ยสะสม (GPA) ให้มีค่าคงที่ ดังสมการถดถอยและผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 3

$$(R_POST) = 0.041 + 1.316 (DGROUP_ID) + 1.284 GPA$$

ตารางที่ 3: ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรประเภทคณะวิชาและตัวแปรเฉลี่ยสะสมกับตัวแปรการเรียนรู้อาการใช้เหตุผลหลังเรียน (E_POST) และวิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน (R_POST) ได้

DV		Unstandardized		Standardized	t	Sig.	Correlations
		Coefficients		Coefficients			
		B	Std. Error	Beta			
E_POST	(Constant)	5.513	1.669		3.303	0.002	
	DGROUP_ID	0.655	0.368	0.271	1.782	0.081	0.275
	GPA	0.039	0.510	0.012	0.077	0.939	0.103
R = 0.275 R Square = 0.076 Std. Error of the Estimate = 1.198 p = 0.000							
R_POST	(Constant)	0.041	1.972			0.021	0.984
	DGROUP_ID	1.316	0.434	0.398	3.030	0.004	0.492
	GPA	1.284	0.434	0.280	2.131	0.039	0.413
R = 0.558 R Square = 0.311 Std. Error of the Estimate = 1.416 *p < 0.05							

หมายเหตุ: 1. *p < 0.05

2. n = 48 = จำนวนนักศึกษารวม แยกเป็นคณะนิเทศศาสตร์ 23 คน คณะบริหารธุรกิจ 25 คน

4. ผลการศึกษาเหตุผลที่นักศึกษาได้ผลการเรียนตามที่เป็นอยู่และความคิดเห็นต่อการเรียนแบบผสม (Hybrid Instruction)

การเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี ผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานประจำวิชาดีที่สุด และผลการปฏิบัติงานปานกลาง ประเภทละ 3 คน ทั้ง 2 วิชา มาตอบคำถาม 4 ข้อ ตามประเด็นการประเมินรวม 4 ประเด็น ผลการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษามีผลการเรียนดีมากอันเป็นกลุ่มสูง และผลการเรียนปานกลางอันเป็นกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 6 คน จากคณะนิเทศศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ คณะละ 6 คน สรุปผลการวิเคราะห์ตามประเด็นการสัมภาษณ์ 4 ประเด็น ในภาพรวมได้ผลว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจให้ข้อมูลที่หลากหลายและมีระดับการใช้เหตุผลค่อนข้างลึกซึ้งซึ่งมากกว่านักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์เล็กน้อย และกลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีมากให้เหตุผลที่มีระดับการใช้เหตุผลลึกซึ้งมากกว่ากลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลาง ดังต่อไปนี้

เหตุผลที่ผลการเรียนวิชาจริยศาสตร์ดีกว่าวิชาการใช้เหตุผล นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจกลุ่มที่มีผลการเรียนดีมากให้เหตุผลว่า เพราะ “วิชาจริยศาสตร์ศึกษาประเด็นปัญหาที่ถกเถียงกันในสังคม” “วิชาจริยศาสตร์ไม่มีกฎเกณฑ์มากเกินไป” “วิชาการใช้เหตุผลมีกฎเกณฑ์ตายตัว และ ยังไม่รู้โครงสร้างการอ้างเหตุผลที่ถูกต้อง” ในขณะที่นักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางให้เหตุผลว่า เพราะ “เป็นวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว แต่วิชาการใช้เหตุผลยังไม่เคยเรียน” “เป็นเรื่องใกล้ตัว และเห็นตัวอย่างในชีวิตประจำวัน” นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์กลุ่มที่มีผล

การเรียนดีมากให้เหตุผลว่า เพราะ “วิชาจริยศาสตร์เป็นวิชาที่มีกฎเกณฑ์” ส่วนนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์กลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางให้เหตุผลว่า เพราะ “วิชาจริยศาสตร์เข้าใจง่ายกว่า”

เหตุผลที่การเรียนวิชาจริยศาสตร์ก่อน ช่วย / ไม่ช่วยให้ผลการเรียนวิชาการใช้เหตุผลดีขึ้น นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจทั้งสองกลุ่มให้เหตุผลว่า การเรียนวิชาจริยศาสตร์หรือวิชาการใช้เหตุผลก่อนน่าจะช่วยให้การเรียนอีกวิชาหนึ่งดีขึ้น เพราะมีความรู้จากการเรียนวิชาแรกเป็นพื้นฐาน แต่ในขณะที่นักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนดีมากเห็นควรว่า ควรเรียนวิชาจริยศาสตร์ก่อน นักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางกลับเห็นว่า ควรเรียนวิชาการใช้เหตุผลก่อน นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์กลุ่มที่มีผลการเรียนดีมากให้เหตุผลว่า การเรียนวิชาจริยศาสตร์ช่วยให้เกิดความเข้าใจวิชาการใช้เหตุผลได้ดีขึ้น ช่วยโยงความคิดได้ชัดเจนมากขึ้น ในขณะที่นักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางกลับเห็นว่า สาระของวิชาจริยศาสตร์ และวิชาการใช้เหตุผลไม่เกี่ยวข้องกัน การเรียนวิชาหนึ่งวิชาใดไม่มีผลกระทบต่อการเรียนอีกวิชาหนึ่ง

ความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสม (Hybrid Instruction) และข้อเสนอแนะ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจกลุ่มที่มีผลการเรียนดีมากให้ความเห็นแตกต่างกันเป็น 2 แนว แนวคิดแรก เห็นว่า การเรียนการสอนแบบเดิมเหมาะสม เพราะ ก) นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความรับผิดชอบน้อย ต้องให้อาจารย์ผู้สอนบังคับ และเช็คชื่อ การเรียนการสอนแบบเดิมเหมาะสมกับนักศึกษาที่ขาดความรับผิดชอบ ข) การเรียนการสอนแบบผสมยังไม่เหมาะสมในปัจจุบันเนื่องจากความสามารถทางเทคโนโลยีของนักศึกษายังมีไม่เพียงพอ และ ค) ระบบการเรียนการสอน WEBEX แม้ว่าจะทันสมัยแต่ไม่สะดวกในการเรียนการสอนจริง แนวคิดที่สองเห็นว่า การเรียนการสอนแบบผสมเหมาะสม เพราะ ก) เป็นการเรียนการสอนที่ฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบมากขึ้น ข) เป็นการเรียนการสอนที่นักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น เรียนได้เร็ว และเรียนรู้มากขึ้น ค) นักศึกษาต้องมีการวางแผนการเรียน และการวางแผนการทำงานส่งอาจารย์ ทำให้นักศึกษามีระบบการเรียนการทำงานดีขึ้น และ ง) การประเมินผลการเรียนการสอนของรายวิชามีความหลากหลาย มีคะแนนเก็บหลายส่วน และคะแนนของนักศึกษาแต่ละคนน่าจะดีขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะ นักศึกษาเสนอปัญหาที่ควรต้องพิจารณาแก้ไข คือ ก) การติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ไม่สะดวก ข) ช่วงเวลาการบรรยายรวมน้อย อาจารย์ต้องรีบสอน เกิดความกดดันทั้งฝ่ายอาจารย์ผู้สอนและฝ่ายนักศึกษา นักศึกษาเสนอแนะว่าการเรียนการสอนแบบผสมเป็นประโยชน์ เพราะ ก) นักศึกษามีความรับผิดชอบมากขึ้น ข) การเรียนการสอนรวดเร็วทันใจ ค) นักศึกษาได้ฝึกการบริหารเวลา และ ง) นักศึกษาได้ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่วนนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์กลุ่มที่มีผลการเรียนดีมากให้ความเห็นว่าการเรียนการสอนแบบผสมเหมาะสมกับการเรียนการสอนวิชาการใช้เหตุผล เพราะวิชานี้มีเนื้อหาที่นักศึกษาทำความเข้าใจได้ในทันที ต้องฝึกฝนจึงจะเกิดความเข้าใจ เนื้อหาวิชา เป็นกฎเกณฑ์ทำความเข้าใจเองได้ยาก อ่านเองไม่เข้าใจ แต่จะเข้าใจได้ดีขึ้นเมื่อมีการทำงานส่งอาจารย์ตามการเรียนการสอนแบบผสม ส่วนนักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลาง ให้ความเห็นว่าการเรียนการสอนแบบเดิมเหมาะสมดีแล้ว สำหรับข้อเสนอแนะ นักศึกษาเสนอแนะแตกต่างกันเป็น 2 แนว แนวคิดแรก นักศึกษาเห็นว่าไม่ควรใช้ เพราะนักศึกษาควรได้เรียนรู้จากอาจารย์ผู้สอนไม่ใช่เรียนผ่านเว็บ และนักศึกษารู้สึกว่า เรียนแบบผสมไม่ได้ความรู้เท่าที่ควรจะได้รับ ส่วนแนวคิดที่สอง เสนอแนะว่า ควรใช้การเรียนการสอนแบบผสม เพราะนักศึกษามีความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความสามารถในการบริหารจัดการ

เหตุผลที่นักศึกษาได้คะแนนผลการเรียนดี / ไม่ดี นักศึกษาทั้งสองคณะกลุ่มที่มีผลการเรียนดีมาก ให้เหตุผลว่า นักศึกษาได้คะแนนผลการเรียนดีเพราะการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและใช้ประโยชน์ได้ซึ่ง ต้องวัดโดยการทดสอบ วัดจากผลการทำงานส่งอาจารย์ไม่ได้เพราะนักศึกษามักลอกกัน

6. การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การเสนอสาระในตอนนี ผู้วิจัยนำเสนอแยกเป็น 4 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์การวิจัย และอภิปรายข้อจำกัดในการวิจัย รวมเป็น 5 ประเด็น ดังสาระต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาระดับการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์และวิชาการใช้เหตุผล ของกลุ่มนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ

ผลการวิจัยพบว่า *ประการแรก* นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 *ประการที่สอง* ผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและคณะนิเทศศาสตร์แตกต่างจากผลการวิจัยประการแรก กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์หลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์มีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ก่อนเรียน (6.130) เพิ่มขึ้นช่วงหลังเรียน (6.304) เล็กน้อย คือ 0.174 คะแนน แต่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ก่อนเรียน (5.760) ลดลงช่วงหลังเรียน (5.640) เล็กน้อย คือ -0.120 คะแนน ผลการวิจัยข้างต้นเฉพาะผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผล ตรงกับผลการวิจัยในอดีต แต่ผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ ไม่ตรงกับผลการวิจัยในอดีต ผลการวิจัยดังกล่าวอธิบายได้เป็นสองแนวทาง แนวทางแรก ผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์เพิ่มขึ้นในขณะที่ผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีค่าลดลง เนื่องมาจากนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์เคยได้เรียนวิชาจริยศาสตร์มาก่อน และเนื้อหาสาระในวิชาการใช้เหตุผลมีส่วนที่เป็นสาระของจริยศาสตร์รวมอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง จึงมีผลทำให้คะแนนการเรียนรู้ก่อนเรียนสูงกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่ยังไม่ได้เรียน ส่วนการที่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีผลการเรียนรู้หลังเรียนต่ำกว่าก่อนเรียน อาจเป็นเพราะการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ต้องใช้หลักเหตุผลในการทำความเข้าใจ สำหรับแนวทางที่สองในการอธิบายผลการวิจัยข้างต้นนี้ อาจเป็นไปได้ว่าช่วงที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้านผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ และผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ เป็นช่วงสามสัปดาห์ก่อนสิ้นภาคการศึกษา และนักศึกษาขังยังไม่มี การตกผลึกความคิดด้านการใช้เหตุผล และจริยศาสตร์ดีเท่าที่ควรจะเป็น

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลและวิชาจริยศาสตร์ ทั้งการวิเคราะห์ในภาพรวมและการวิเคราะห์แยกรายคณะ

ผลการวิจัยพบว่า *ประการแรก* ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียนและวิชาจริยศาสตร์หลังเรียน มีขนาด 0.492 และมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะกลุ่มนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ส่วนคณะบริหารธุรกิจมีความสัมพันธ์ต่ำมาก มีขนาด -0.210 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ *ประการที่สอง* ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลก่อนเรียนและหลังเรียน มีขนาด 0.699 และมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะกลุ่มนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ส่วนคณะนิเทศศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่ำ มีขนาด -0.167 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยประการแรก ยืนยันคำอธิบายที่เสนอในประเด็นที่ 1 ที่กล่าวว่า นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์เคยได้เรียนวิชาจริยศาสตร์มาก่อน และเนื้อหาสาระในวิชาการใช้เหตุผลมีส่วนที่เป็นสาระของจริยศาสตร์รวมอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง จึงมีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลหลังเรียนและวิชาจริยศาสตร์หลังเรียน ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์มีขนาดสูง ทิศทางบวก และมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างวิชาจริยศาสตร์และวิชาการใช้เหตุผลอาจเห็นได้จากแนวโน้มของการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) ซึ่งนักวิจัยได้ศึกษากันอย่างแพร่หลาย (Swaner, 2004) ส่วนผลการวิจัยประการที่สอง อธิบายได้ว่า วิชาการใช้เหตุผล

เป็นวิชาที่เหมาะสมกับลักษณะนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมากกว่านักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ เพราะวิชาทางเศรษฐศาสตร์ต้องใช้เหตุผลและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างระหว่างคณะที่พบจากผลการวิจัยตอนนี้ยังต้องมีการตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อยืนยันว่าเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ดังต่อไปนี้

3. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านประเภทคณะวิชาและแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักศึกษาที่มีต่อผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลและวิชาจริยศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านประเภทคณะวิชาและแต้มเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักศึกษาที่มีต่อผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลและวิชาจริยศาสตร์ สรุปได้ว่า ประเภทคณะวิชาที่แตกต่างกัน และแต้มเฉลี่ยสะสม มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนในผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลได้ถึงร้อยละ 31.10 แต่ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านภูมิหลังของนักศึกษาทั้งสองตัวแปรไม่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่า ผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผล เป็นผลจากการเรียนในคณะที่ต่างกัน และแต้มเฉลี่ยสะสมต่างกัน โดยนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ที่มีแต้มเฉลี่ยสะสมสูง และนักศึกษาที่ได้เรียนจริยศาสตร์มาก่อน มีแนวโน้มที่จะมีผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลสูง เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษามีแต้มเฉลี่ยสะสมต่ำ และนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่ไม่ได้เรียนจริยศาสตร์มาก่อน ผลการวิจัยในตอนนี้อาจยืนยันผลการสรุปและอภิปรายผลการวิจัยที่น่าเสนอในประเด็นที่ 1-2 ข้างต้น และสนับสนุนความเชื่อที่ว่า การที่นักศึกษาได้เรียนวิชาจริยศาสตร์มาก่อน ทำให้การเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลของนักศึกษามีผล การเรียนรู้สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอดังกล่าวนี้อาจต้องการวิจัยเพื่อยืนยันให้ชัดเจนมากขึ้น ส่วนผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลและแต้มเฉลี่ยสะสมแต่อย่างใด ผลการวิจัยในส่วนนี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาวิจัยด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Swaner, 2004) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในการวิจัยซึ่งเกิดจากการที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้านผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ และผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ เป็นช่วงสามสัปดาห์ก่อนสิ้นภาค การศึกษาก็เป็นไปได้

4. ผลการศึกษาเหตุผลที่นักศึกษาได้ผลการเรียนตามที่เป็นอย่างอยู่ และความคิดเห็นต่อการเรียนแบบผสม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปได้ว่า *ประการแรก* นักศึกษาทั้งคณะนิเทศศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ ทั้งกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางและดีมาก เห็นว่า ค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์สูงกว่าวิชาการใช้เหตุผล โดยนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ และกลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงให้เหตุผลลึกซึ้งกว่ากลุ่มอื่นเล็กน้อย *ประการที่สอง* นักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนสูงเห็นว่า ควรเรียนวิชาจริยศาสตร์ก่อนวิชาการใช้เหตุผล เพราะจะมีพื้นฐานทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ดีขึ้น ในขณะที่นักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางคณะนิเทศศาสตร์ไม่เห็นความแตกต่างระหว่างการเรียนก่อนหรือหลัง และคณะบริหารธุรกิจเห็นว่า ควรเรียนวิชาการใช้เหตุผลก่อน และ *ประการที่สาม* นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนแบบผสมผสานแยกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเห็นว่า เหมาะสมและควรใช้ต่อไป เพราะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นแบบพึ่งตนเองมากขึ้น กลุ่มที่สองเห็นว่ายังไม่เหมาะสมในสภาพปัจจุบัน ควรมีการเตรียมนักศึกษาและอุปกรณ์เทคโนโลยีให้พร้อมก่อน นักศึกษาเน้นการปรับปรุงแก้ไขระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และควรเพิ่มสัดส่วนเวลาของการบรรยายกลุ่มรวมให้มากขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีต (Conn, Roberts and Powell, 2009)

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเช่นเดียวกับงานวิจัยทั่วไปสามประการ ประการแรก การรวบรวมข้อมูลด้านผล การเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ และผลการเรียนรู้วิชาการใช้เหตุผลของนักศึกษาคณะ นิเทศศาสตร์ มิได้รวบรวมเมื่อสิ้นภาคการศึกษา แต่เป็นการรวบรวมข้อมูลช่วงสามสัปดาห์ก่อนสิ้นภาคการศึกษา ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คะแนนเฉลี่ยต่ำเนื่องจากนักศึกษายังไม่มีการตกผลึกความคิดด้านการใช้เหตุผลและ จริยศาสตร์ดีเท่าที่ควรจะเป็น ประการที่สอง การวิจัยครั้งนี้เป็นผลจากการเรียนการสอนแบบผสม เพียงแบบเดียว ซึ่งมหาวิทยาลัยกรุงเทพเริ่มใช้เป็นครั้งแรก โดยไม่มีการเปรียบเทียบกับการเรียนการสอนแบบเดิม จึงเป็นที่น่าสนใจ ศึกษาวิจัยต่อไปว่า การเรียนการสอนทั้งสองแบบจะมีผลการวิจัยแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และประการที่สาม การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะผลการเรียนรู้วิชาจริยศาสตร์และวิชาการใช้เหตุผล โดยมิได้ศึกษาผลการเรียน ทั้งรายวิชา จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาต่อไปว่าผลการเรียนรู้ส่วนนี้จะมีผลต่อผลการเรียนรู้ทั้งรายวิชาหรือไม่อย่างไร

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการสอนวิชาจริยศาสตร์ก่อนการสอนวิชาการใช้เหตุผล อันนี้ใช้ได้กับนิเทศศาสตร์ แต่ บริหารธุรกิจไม่มีประโยชน์ จะสอนอะไรก็เหมือนกัน
2. ควรมีการปรับการเรียนการสอนโดยการเพิ่มเวลาในการบรรยายกลุ่มใหญ่ (Lecture) และการ ติดต่อสื่อสารกับนักเรียนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการประเมินผลการเรียนรู้เปรียบเทียบระหว่างการเรียนแบบปกติกับ การเรียนการสอนแบบผสม เพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนการสอนทั้งสองแบบว่า มีความ แตกต่างกันหรือไม่
2. ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบผสมภายหลังเสร็จ สิ้นการสอนในทันที

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ที่กรุณาให้ความรู้ ชี้แนะประเด็น สำคัญต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ และปรับปรุง จนทำให้งานวิจัยนี้มีความชัดเจนสมบูรณ์ และขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุบผา เมฆศรีทองคำ ที่คอยให้ความรู้ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณ อาจารย์มยุรี เสือคำราม ที่คอยช่วยหาข้อมูล และจัดรูปแบบ การพิมพ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์

9. เอกสารอ้างอิง

- ประภาพร พรหมเดชบุญ, สุรพล สมทรัพย์ และ อุทัยวรรณ ตรีนุชกร. (2554). การศึกษาเปรียบเทียบการใช้
เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม
วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาระดับสูง
(สาขาระดับสูงชุมชน). ขอนแก่น: วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร.
- พัชรินทร์วิภา เพิ่มยินดี. (2551). การสอดแทรกการคิดอย่างเป็นระบบ ในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพ
การพยาบาลหน่วยการเรียนรู้ การตัดสินใจเชิงจริยธรรมทางการพยาบาล. วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตร์
มหาบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนขอนแก่น.
- สินีนานู โคตรบรรเทา และ กนกรัตน์ ไชยลาภ. (2553). การเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและ
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาระดับสูง
(เทคนิคเภสัชกรรม) ก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม
วิชาชีพ. ชลบุรี: วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร.
- Conn, S.R., Roberts, R.L., Powell, B.M. (2009). Attitudes and Satisfaction with a Hybrid Model of
Counseling Supervision. *Educational Technology & Society*, 12 (2), 298-306.
- Stieger, Stefan et al. (2011). Diagnostic grand rounds: A new teaching concept to train diagnostic
reasoning. *European Journal of Radiology*. 78(2011) : 349-352.
- Swaner, L.S. (2004). *Ethical and moral reasoning*. Educating for Personal and Social Responsibility,
Position Paper, American Council of Colleges and Universities, September 13, 2004.